

Pozvání nad Prahu

Nejedná se o vyhlídkový let, tak odvážné naše vycházky zase nejsou. Ale skvěle pražské metro, aniž to v podzemí zpozorujete, vyjede také docela vysoko. Staletí zpět se tomu kopci dokonce říkalo **Nebeské hory**, dnes je to prostě **Prosek**, pražská čtvrť s bohatou historií, cíl naší páteční vycházky.

Výtah z nástupiště metra, vstoupíte, stisknete nulu a za pár vteřin stojíte u východu z metra, v **Parku Přátelství**, na místě srazu turistické party z Jedničky. Oblačné, chladné a větrné počasí vystřídalo „babí léto“. Zdá se, že téhle partičce to nevadí. Sešlo se nás tak akorát.

Park Přátelství není jen místem srazu, ale pro svůj význam a půvab i místem našeho prvního zastavení. Významný český **architekt Otakar Kuča** navrhl velkorysý prostor o velikosti 11 hektarů s nejdelší umělou vodní soustavou v Praze. Po jeho dohotovení a otevření v roce 1983 vzniklo klidové místo pro tisíce obyvatel okolních sídlišť. Během dalších let došlo k prodloužení a revitalizaci celého parku. Dnes, po letech, je to unikátní zelená oáza uprostřed města. Sestupujeme parkovou pěšinkou k jezírku, součásti umělé vodní kaskády. Neodmyslitelně k němu patří pláže na březích a vyhlídková restaurace. Jsme tady dnes sami a do vody se nám také nechce.

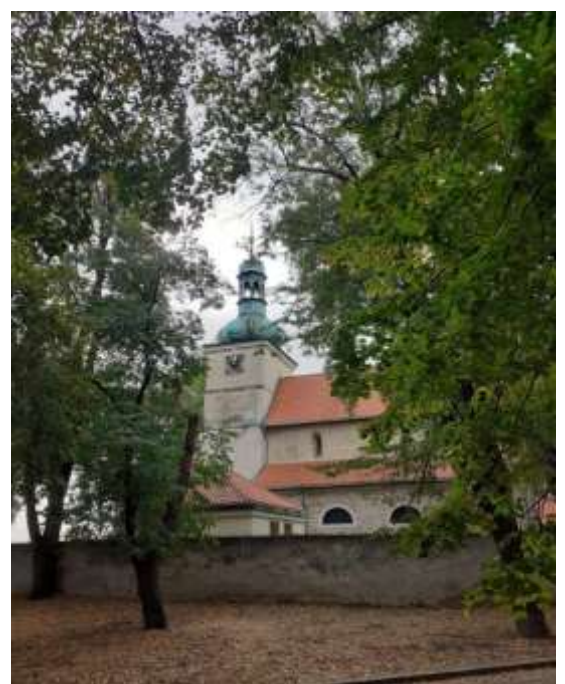

Cesty a pěšiny parku nás dovedly k přechodu přes rušnou Vysočanskou ulici. Doslova nás pohltilo sídliště označované jako **Prosek I a II**. A nepohltilo jenom nás, ale i historické jádro bývalé obce Prosek, ostatně k němu tím labyrintem paneláků míříme. Během panelové výstavby docházelo i na umění, to nelze přehlédnout. Třeba hned na okraji je plastika sochaře Miroslava Hejného z roku 1970. **Nazval ji „Šroubovice“**.

A jenom o několik desítek metrů dál je plastika s **folklórními motivy** od sochaře Zdeňka Vodičky z roku 1980. Tu obepíná a částečně ukrývá strom podobný chobotnici, takový strom se vidí jenom výjimečně.

Zastavili jsme se před proseckou sokolovnou. **Sokolská jednota** byla na Proseku založena již v roce 1901. Cvičovalo se tehdy po hospodských sálech, venku nebo kde se dalo. Budova před námi byla přestavěna z darované stodoly v roce 1937. Slouží dodnes. Významnou úlohu tělocvična sehrála v roce 1942, kdy zde byly na čas uschovány padáky parašutistů skupiny Anthropoid a krátce se zde ukrývali i parašutisté Gabčík a Kubiš. Pokus o záchranu parašutistů odnesli někteří členové zdejší jednoty obětí nejvyšší.

Ve vedlejším parčíku husté lípy postupně odkrývají pohled na **kostel svatého Václava**, proseckou památku nejcennější. **Ten spolu se hřbitovem a farou tvoří původní historické jádro obce Prosek.**

Kostel sv. Václava byl založen Boleslavem I. v roce 970. Pokud by to byla pravda, jak to píše v Kronice české Václav Hájek z Libočan, byl by to jediný tak starý kostel na světě zasvěcený svatému Václavovi. Holky Hana a Jana udělaly nejen tady u kostela, ale z celé vycházky spoustu zajímavých fotografií.

Sláva! Kostel je otevřený, alespoň částečně, je vidět, že i přes sklo a také přitmní v trojlodní bazilice se jim podařily udělat docela slušné fotky.

Objekt kostela sv. Václava tak jak jej vidíme dnes, pravděpodobně pochází z 2. poloviny 11. století a v průběhu času prošel mnoha úpravami. Románská bazilika spolu se zvonící a hřbitovem tvoří tak hodnotný soubor architektonických a umělecko - historických kvalit.

Proti kostelu je v ulici U Proseckého kostela historický objekt fary ze 14. století s památnou a chráněnou lípou a několik starých, dnes již přestavěných domků.

Na barokní zvonici z 18. st. je nejlepší pohled z malého parku na jižním svahu celého památného areálu.

Ve svahu pod zvonící jsou sošky „**Madony**“ sochařky Zuzany Čížkové. Na sošky použila mramor, pískovec a žulu. Na zimu lidé sošky halí do šál a čepic.

Historický areál uzavírá ve svahu pod kostelem **Prosecká návěs** se sochou Piety, vinařským sloupem a obecní školou. Vinařský sloup byl důležitý, představoval „**Vinařské právo**“. Nechybí ani tradiční hospůdka.

Končí první část naší vycházky a jdeme do proseckých jižních svahů, do přírody a za výhledy na Prahu. Cílem jsou Prosecké skály, přírodní památka. Jedná se o zbytky stěn starých pískových lomů. Těžba probíhala od 18. do poloviny 20.století. Těžil se velmi jemný bílý písek. Používal se jako štukový nebo do pískových mýdel. Ale napřed je potřeba sestoupit do skal. Šťěstí, že prudký svah byl opatřen novým schodištěm.

V proseckém podzemí je rozsáhlý labyrint chodeb a sálů. Celková délka chodeb je asi 5 kilometrů. V minulosti prý chodby dosahovaly až k Mělníku. Sloužily k nejrůznějším účelům, během krizových let k bydlení nezaměstnaných dělníků nebo během náletů druhé světové války jako kryty.

Pěšiny proseckými skalami pokračují západním směrem k ulici Na Stráži. Jen pár metrů od rušné cesty sestupujeme k vyhlídce **Emy Destinnové**, nejslavnější české operní zpěvačky všech dob. Ta poslední rok života žila na nedalekém statku švagra – rytíře Bedřicha Freye z Freyenfelsu, a své sestry Bedřišky. (dnešní Freyova ulice.) Přes vážnou nemoc tady založila pěveckou školu. Skvělá vyhlídka na město byla vyznačena z vděčnosti za její celoživotní uměleckou dráhu.

Vyhlídká Emy Destinové nebyla dnes poslední. Stoupáme vzhůru do ulice **Na Vyhlídce**. Již ten název je slibný, vždyť se stále pohybujeme na hraně proseckých skal a využili jsme dnes pro naši vycházku část pěší vyhlídkové trasy a naučné **stezky Amerika**. Proč právě Amerika? To se dozvíme za chvíli.

Závěrem naší vycházky jsme dorazili na **unikátní vyhlídku Prosecké skály**, ta je přímo zakotvena do skalního masivu. Pod námi je labyrint podzemních chodeb, některé mají i jména. Třeba štolý Močálka nebo **Amerika**. Z vyhlídky je fantastický výhled na Prahu.

Za trochu větrného, ale jinak docela příjemného podzimního počasí,
na Proseku v pátek 9. října 2026. Vycházku připravili Mirek a Zdenka Bernátovi, kronika Mirek,
o zajímavé fotografie se zasloužily Hana Mašková a Jana Jeřábková.